
Problem tamilski

W początku XX w. rozpoczęły działalność pierwsze organizacje niepodległościowe na terytorium Cejlonu / Sri Lanki.

- 1919 powstał Cejloński Kongres Narodowy, skupiający zarówno Syngalezów, jak i Tamilów.
- Syngalezi - ogółem 15 milionów, naród zamieszkujący głównie południe Sri Lanki
- Tamilowie - 74 miliony osób według szacunków z 1997 roku. Zamieszkują głównie indyjski stan Tamil Nadu i północno-wschodnią część Sri Lanki. Tamilowie indyjscy nie przejawiają aspiracji do utworzenia własnego państwa, przeciwnie - uważani są za "indyjskich patriotów". Inaczej przedstawia się sytuacja w Sri Lance, gdzie organizacja Tamilskie Tygrysy prowadziła walkę zbrojną o uniezależnienie się od większości syngaleskiej.
- 1931 Wielka Brytania dała Cejlonowi ograniczoną autonomię, ponownie rozszerzoną w 1946
- 1948 proklamowano niepodległość kraju, władzę przejęła Zjednoczona Partia Narodowa (UNP).
- W wyborach 1956 zwyciężyła Partia Wolności Sri Lanki (SLFP), reprezentująca syngaleskie tendencje nacjonalistyczne.
- Rząd Solomona Bandaranaike wprowadził m.in. język syngaleski jako jedyny obowiązujący na Cejlonie język urzędowy.
- Okres rządów SLFP podzielił społeczeństwo Sri Lanki, tworząc podstawy nacjonalizmu tamilskiego.
- Po przejściowym odzyskaniu rządów przez UNP (1965-1970) u władzy znaleźli się ponownie Syngalezi z SLFP, którzy działając w koalicji z różnymi ugrupowaniami lewicowymi przeprowadzili w latach 70. szereg reform społecznych i ekonomicznych.
- Nowa konstytucja wydana w 1972 zmieniała nazwę państwa na obecną (wcześniej Cejlon). 1975 znacjonalizowano m.in. wszystkie plantacje oraz banki krajowe.

- W odpowiedzi na rosnący nacjonalizm syngaleski zawiązał się Zjednoczony Tamilski Front Wyzwolenia (1972). Po wyborach w 1977 do władzy powróciła UNP.

Zaostrzające się napięcia na tle etnicznym i wyznaniowym (Tamilowie wyznają hinduizm, Syngalezi buddyzm) doprowadziły w 1983 do otwartego konfliktu.

- Rebelianci wysunęli żądania utworzenia na północy i wschodzie wyspy autonomicznego państwa tamilskiego - Ilamu

- Organizacja Tamilskich Tygrysów podjęła próbę realizacji postulatów niepodległościowych w drodze przemocy i mimo znacznej przewagi wojsk rządowych przejęła kontrolę nad częścią terytorium objętego roszczeniami.

- 1992 i 1993 walki między partyzantami tamilskimi a armią rządową nasiliły się.

- W konflikcie zginęło ok. 64 tys. osób.

- W maju 1993 w wyniku zamachu zginął prezydent R. Premadas.

- W listopadzie 1994 nowym prezydentem została Chandrika Bandaranaike, utrzymując to stanowisko do roku 2005.

- W okresie jej rządów wojskom Sri Lanki udało się przejść do pełnej ofensywy w walce z Tamilskimi Tygrysami

W maju 2009 armia rządowa rozpoczęła ofensywę na północnej części wyspy.

- 16 maja ostatnie oddziały partyzanckie wraz z kilkoma tysiącami cywili zostały otoczone przez lankijskie wojsko na terytorium o obszarze ok. 4 km kwadratowych.

- 17 maja po kilkugodzinnej bitwie Tamilskie Tygrysy ogłosiły złożenie broni, a prezydent Sri Lanki, Mahinda Rajapaksa, ogłosił zakończenie trwającej ponad ćwierć wieku wojny.

Autor: dr Andrzej Żygadło